

FELELŐSSÉGTAN

Felelősség az épületkárokért

Felelősség az állatkárokért

Kártalanítás jogszerű károkozásért

dr. Sápi Edit

Miskolc, 2017.03.08.

Általános áttekintés

Ptk. 2 szakaszban 4 felelősségi alakzatot határoz meg

Épületkár fogalma

Ptk. nem határozza meg, DE kikövetkeztethető

Olyan káresemény, ami mások személyében, vagyonában keletkezik

Az épület

Egyes részeinek lehullásából,

Hiányosságaiból, vagy

Valamely tárgy

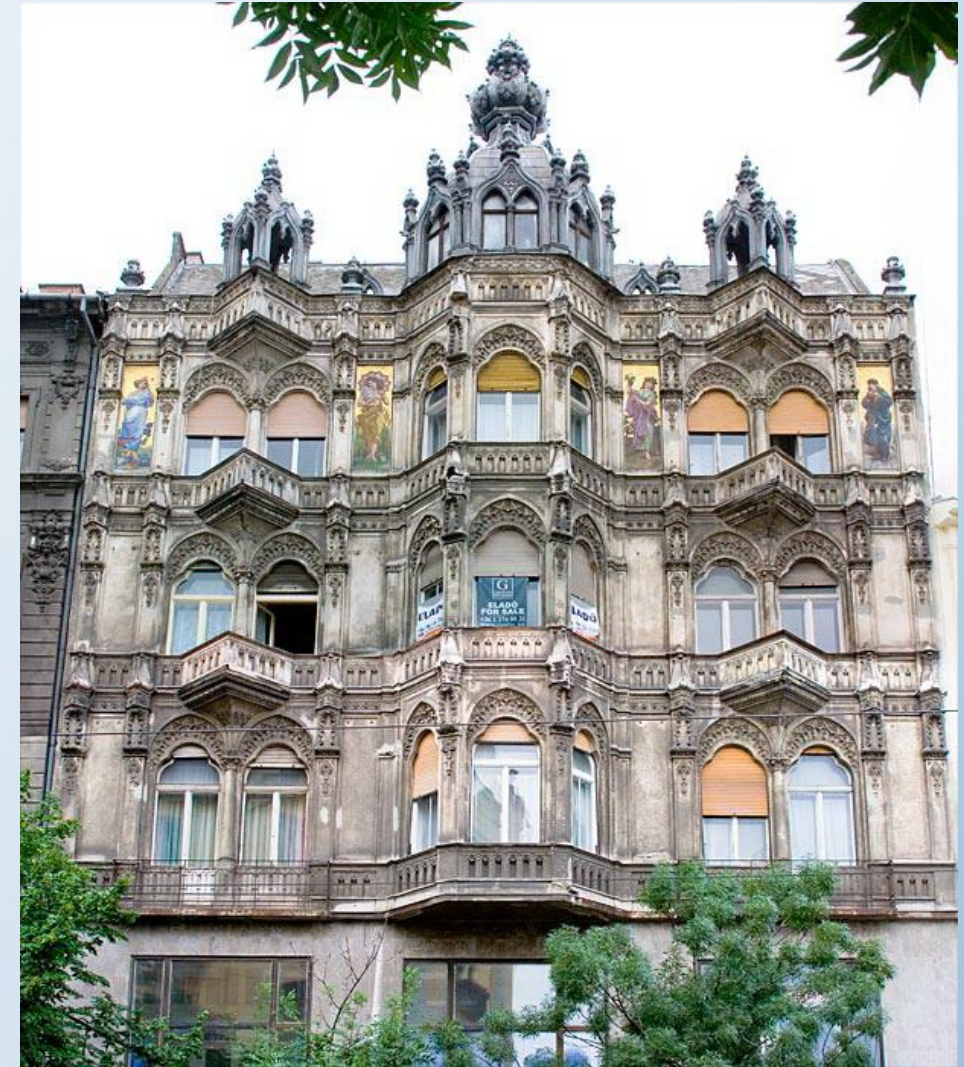
Lakásból, más helyiségből való

kidobásával, kiejtésével, kiöntésével,

Közös használatra szolgáló helyiségeiből

Kidobással, kiejtésével, kiöntésével

okok

Épület nyugalmi állapotában!!! (komoly értelmezési kérdés)

Fogalmi alapvetés

- Ptk. 8:1.§ (6): A Ptk épületekre vonatkozó rendelkezéseit más építményekre is megfelelően alkalmazni kell.
- Étv. 2.§ 8. építmény: Építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított, - rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készültségi fokára és kiterjedésére tekintet nélkül - minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, a víz vagy az azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre.
 - Gyűjtőfogalom: épület + műtárgy
- Étv. 2.§ 10. épület: Jellemzően emberi tartózkodás céljára szolgáló építmény, amely szerkezeteivel részben vagy egészben teret, helyiséget vagy ezek együttesét zárja körül meghatározott rendeltetés vagy rendeltetésével összefüggő tevékenység, avagy rendszeres munkavégzés, illetve tárolás céljából.”
- Étv. 2.§ 15. műtárgy: mindazon építmény, ami nem minősül épületnek és épület funkciót jellemzően nem tartalmaz (pl. út, híd, torony, távközlés, műsorszórás műszaki létesítményei, gáz-, folyadék-, ömlesztett anyag tárolására szolgáló és nyomvonalas műszaki alkotások).
- **BÍRÓI GYAKORLAT – tág értelmezés**

Áttekintés

- Ptk. – két szakaszban, négy felelősségi alakzatot különít el
- **Épület tulajdonosának felelőssége (6:560.§)**
 - (1) Épület egyes részeinek lehullásával vagy az épület hiányosságai révén másnak okozott kárért az épület tulajdonosa felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az építkezésre és karbantartásra vonatkozó szabályokat nem sértették meg, és az építkezés vagy karbantartás során a károk megelőzése érdekében nem járt el felróhatóan.
- **Felelősség tárgyak kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért (6:561.§)**
 - (1) Valamely tárgynak lakásból vagy más helyiségből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben a lakás vagy helyiség bérlője vagy egyéb jogcímen használója felelős.
 - (2) Kezesként felel a bérlő vagy a használó, ha a károkozót megnevezi. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben.
 - (3) Valamely tárgynak az épület közös használatára szolgáló helyiségeiből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben az épület tulajdonosa felelős. Ha a tulajdonos a károkozót megnevezi, kezesként felel.
 - (4) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.
- **Megtévesztő jogalkotói címválasztás!**
- **Helyénvalóbb elkülönítés (mi okozza a kárt):**
 - Épület egyes részeinek lehullásával, épület hiányosságai révén másnak okozott kár
 - Tárgyak kidobásával, kiejtésével, kiöntésével okozott kár

1. Épület egyes részeinek lehullásával, épület hiányosságai révén másnak okozott kár

- 6:560. § [Az épület tulajdonosának felelőssége]
(1) Épület egyes részeinek lehullásával vagy az épület hiányosságai révén másnak okozott kárért az épület tulajdonosa felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az építkezésre és karbantartásra vonatkozó szabályokat nem sértették meg, és az építkezés vagy karbantartás során a károk megelőzése érdekében nem járt el felróhatóan.
- A felelősség első esetköre
- Felelősségalapítás az épület tulajdonosára
- Felelősség szempontjából csak az a fontos, hogy ki az épület tulajdonosa
- Felelősségalapítás oka - Károsulti érdek szolgálata
- Ezt az első esetkört is kettébontja
 - *Épület egyes részeinek lehullása, vagy*
 - minden olyan tárgy, ami tartósan van egyesítve (pl. stukkó, tetőcserép)
 - Mi nem? - BH
 - *Épület hiányosságai*
 - Hiányzó, megrongálódott lépcsőfok, hó, jégcsap, DE NEM!! A tartozéknak minősülő veszélyes üzem (pl. gázkazán)
 - BIZONYÍTÁS!

Mentesülés

- Két konjunktív feltétel – kimentéses bizonyítás
 - Az építkezésre és karbantartásra vonatkozó szabályokat nem sértették meg, és
 - Az építkezés, karbantartás során a károk megelőzése érdekében nem járt el felróhatóan.
- Összetett kimentés:
 - Általános felelősségi alakzat szerint – nem járt el felróhatóan az építkezés, karbantartás során a károk megelőzése érdekében ÉS
 - *„nem sértették meg”* – senki!! Szigorú, tárgyi felelősség! → sokkal inkább *veszélyviselési, kockázatosztó szabály, mint felelősség!!*
- *„Építkezésre, karbantartásra vonatkozó szabályok”*
 - Nem csak a vonatkozó jogszabályok
 - Szabványok, adott tevékenységre vonatkozó mérnöki- és egyéb szakmai szabályok is

Épületen elhelyezett tárgyak leeséséből eredő kár

- **6:560. §**

(2) Az (1) bekezdésben foglalt szabályt kell alkalmazni az épületen elhelyezett tárgyak leesésével okozott kárért való felelősségre azzal az eltéréssel, hogy a károsulttal szemben azt, akinek érdekében a tárgyat elhelyezték, az épület tulajdonosával egyetemleges felelősség terheli.

- **Melyek ezek a tárgyak?**

- Épülettel alkotórészi kapcsolatban nem állnak
- Épületre vannak felerősítve (kifüggesztett vs. elhelyezett) (pl. Reklámtábla, cégér, zászló)

- **Utaló szabály folytán szintén az épület tulajdonosa a felelős**

- **DE! itt már egyetemleges felelősség a károsulttal szemben –**

- A tulajdonos + az, akinek érdekében a tárgyat elhelyezték
- Az egyetemlegesség oka:
 - Károsult védelme
 - Preventív funkció (rég Ptk-hoz viszonyítottan jelenik meg)

- **Mentesülés – Ptk. Itt nem határoz meg külön mentesülést → utaló szabály a szakasz elején**

Megtérítés

6:560. §

(3) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a károkozótól a kár megtérítését követelhesse.

- Ün. regressz, vagy visszkereseti igény
- A kárért felelős személynek joga van megtérítéssel fordulnia a tényleges károkozóhoz
- Oka: tipikusan az épületkároknál fordul elő, hogy a kárért felelős személy és a tényleges károkozó személye elválik egymástól

Felelősség a tárgyak kidobásával, kiejtésével, kiöntésével okozott kárért

- A § differenciálja a felelősséget a helyszín alapján
- (1) (2) – lakásból, vagy más helyiségből
- (3) – épület közös használatra szolgáló helyiségeiből
- (4) – regressz igény

6:561.§

(1) Valamely tárgynak lakásból vagy más helyiségből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben a lakás vagy helyiség bérlője vagy egyéb jogcímen használója felelős.

– A lakás vagy helyiség bérlője vagy egyéb jogcímen használója

– Ptk. a lakás esetében sem ad definíciót

– Lakástv.: Összefüggő helyiségcsoport, ami a helyiségei, közművesítettsége alapján valamelyik komfortfokozatba sorolható (Összkomfortos, komfortos, félkomfortos, komfort nélküli)

– Más helyiség – kommentárirodalom, bírói gyakorlat alapján: pl. iroda, üzlet, raktár

Felelősség alanya(i)

- Lakás bérlője, helyiség használója (használat jogcímére tekintet nélkül)
- Adott esetben a tényleges károkozó személye meg sem állapítható, de itt is jelen van a károsult érdeke
- Károsult bizonyítási terhe:
 - Nem azt kell, hogy ki okozta a kárt, hanem
 - Honnan okozták a kárt
- *(2) Kezesként felel a bérlő vagy a használó, ha a károkozót megnevezi. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben.*
 - Mögöttes, kezesi felelősséggé alakul át (jogos tartózkodás!)
 - Egyszerű, sortartó kezesség
 - Megnevezés = azonosíthatóvá tétel
- Mentesülés: ha bizonyítják, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben
 - Csak ez az egyetlen mentesülési mód → ilyenkor még kezesként sem!

Felelősség az épület közös használatra szolgáló helyiségeiből kidobott, kiejtett, kiöntött tárgyakkal okozott kárért

6:561.§ (3) Valamely tárgynak az épület közös használatára szolgáló helyiségeiből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben az épület tulajdonosa felelős. Ha a tulajdonos a károkozót megnevezi, kezesként felel.

- épület közös használatra szolgáló helyiségei pl.: lépcsőház, folyosó, padlás, közös udvar
- Felelősség alanya: ismét a tulajdonos
- Oka: a károkozás helyszíne
- Kezesi felelősség
- Itt már nincs mentesülés!! Még akkor sem, ha a károkozó jogosulatlanul tartózkodott ott

(4) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.

Állatkárok

- **Ptk. különbséget tesz:**
 - Veszélyesnek nem minősülő
 - Veszélyes és
 - Vadászható állatok között

Terminológiai váltás

Elkülönülő felelősségi szabályok

Melyik állat minek minősül?

A kategóriák nem „átjárhatóak”
(pl. megbokrosodott ló, cirkuszi oroszlán)

Az állattartás körében okozott kár

- Felelősség alanya: állattartó (Állatok védelméről szóló tv.)
 - Állat tulajdonosa, aki az állatállományt gondozza, felügyeli (ha vétőképtelen → az ő gondozója)
 - Általában: tulajdonos
 - Bírói gyakorlat tág értelmezése
 - Ha a gondozó alkalmazottként végzi a tevékenységet → 6:540.§
 - Egyszerre több személy is lehet állattartó → egyetemleges felelősség
 - Károkozói közrehatás speciális értékelése
 - „kutya harap” tábla

6:562. § (1) Aki állatot tart, az állat által másnak okozott kárért felel, kivéve, ha bizonyítja, hogy az állat tartásával kapcsolatban felróhatóság nem terheli.

- Pl.: kutyatámadás, fertőzés, haszonállat károkozása a szomszédban, (rendőrku^tya ?)
- Állat – nem veszélyes, nem vadászható
- (1) – veszélyesnek nem minősülő állat → felel a másnak okozott kárért
 - Felróhatósági alapú, de ez egy szűkített felróhatóság
 - Csak az állat tartásával kapcsolatosan
 - Tartás valamennyi feltétele tekintetében (elhelyezése, gondozása, elkülönítése más állatoktól, közvetlen felügyeletet ellátó személy hozzáértése)

(2) Veszélyes állat tartója a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint felel.

- Ptk. a veszélyes üzem szabályait rendeli alkalmazni (oka)
- Veszélyes állat:
 - Természete és viselkedése alapján kiszámíthatatlan állat
 - Ilyen fajhoz tartozó, de szelídített állat is
 - Nem az állat mérete és testi ereje a fő, hanem a kiszámíthatatlan természete
 - Pl.: kenguru, strucc, leopárd, puma, gorilla, sasok, hóbagoly, krokodil, boa stb.
- Nem csak a mentesülésre
- Károsulti közrehatásra, elévülésre, veszélyes üzemek találkozására is

A vadászható állat által okozott kár

6:563. § [A vadászható állat által okozott kárért való felelősség]

(1) A vadászható állat által okozott kár megtérítéséért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületén a károkozás történt. Ha a károkozás nem vadászterületen történt, a kárért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott.

- **Elkülönítendő – hol történik a károkozás?**
 - Mező – és erdőgazdaságban → Vtv.
 - Vadkár, vadászati kár, vad elpusztításával okozott kár, (vadászható állat által okozott kár)
 - Mező- és erdőgazdaságon kívül → Ptk.
- Vadászható állatok köre: Vtv. határozza meg: gímszarvas, dámszarvas, őz, muflon, vaddisznó, nyúl, fácán

6:563.§

(2) A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

(3) A kártérítési követelés három év alatt évül el.

- Fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályok alkalmazása
- Elháríthatatlan vagy sem?
- Szigorú, de nem feltétlen felelősség (II üzembentartó – tevékenységi kör vs. ellenőrzési kör)
- Felelős személy:
 - az a vadászatra jogosult, akinek vadászterületén a károkozás történt, vagy
 - ha nem vadászterületen történt a károkozás, azt akinek vadászterületéről a vad kiváltott.
 - Veszélyes üzemek találkozása
- Elévülés!

Kártalanítás

- *6:564. § [A kártalanítás]*
Ha jogszabály a jogszerűen okozott kárért kártalanítási kötelezettséget ír elő, a kártalanítás módjára és mértékére a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.
- Jogszerű károkozás
- Egyszerűbb megközelítés:
 - Jogellenes magatartás → kártérítés
 - Jogszerű magatartás → kártalanítás
- DE pontosabban - Kártalanítás feltételei :
 - Jogszerűen történő károkozás (= jsz-ban megengedett módon) ÉS!!
 - Jogszabályban előírt kártalanítási kötelezettség

- **Jogszerű károkozás**

- Ptk. vélelem – minden károkozás jogellenes → rögzíteni kell, mi jogszerű
- Jogellenességet kizáró okok (6:520.§)
 - Károsult beleegyezése
 - Jogos védelem
 - Szükséghelyzet
 - Jsz. által megengedett egyéb magatartás
- Önmagában a jogszerű károkozás nem alapoz meg kártalanítást
- Szükséges hozzá a jsz. előírása is!!
 - Vagy maga a Ptk. írja elő, vagy más jogszabály
 - 5:25.§ (1)-(2) szomszédjogok
 - 5:26.§ (2) - szükséghelyzet
 - 5:28.§ (1) a) – jóhiszemű túlépítő – beépítéssel okozott értékcsökkenésért
 - 5:43.§ - ingatlan kisajátítása
 - Be.; Eütv.; Szt.

- **Kártalanítás módja, mértéke**
- **„(...) a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.”**
- **Következmény:**
 - **Nem csak a kártérítés, hanem a kártalanításnál is TELJES REPARÁCIÓ**
 - **Kisajátítás!**
- **Általános szabályok az utaló szabály alapján → kivétel: összefüggésben azzal, hogy nem csak a Ptk. határozhat meg kártalanítási helyzeteket.**